

KOGERKERKGEMEENTE

DE ECHTE KERSTSTAL

Kerstnachtviering 24 december 2024

Voorganger: ds. Hanna van Dorssen

Organist: Chris Helfensteijn

Ouderling van dienst: Coby Houthuijse

Orgelmuziek

Welkom

Wees welkom in dit huis van God en mensen,
waar we deze avond de geboorte vieren van het goede.

Zingen: 'Komt alles tezamen', lied 477, couplet 1, 2, 4 en 5

Licht dat groeit

Op deze bijzondere avond maken wij ruimte
voor alles wat er in ons leeft
aan zachtheid,
aan tederheid,
en aan licht.

Dat de stem van ons verlangen vanavond voluit mag zingen.
En dat het kaarsje van onze hoop vanavond voluit mag stralen.

Licht en duisternis wisselen elkaar voortdurend af.
In ons leven en in de wereld om ons heen.

Wij hopen en vieren op deze kerstavond dat het licht in òns,
èn in deze wereld, blijft groeien.

Zingen: 'Nu daagt het in het oosten', lied 444

Uit de Bijbel: Lucas 2:1-7 (*in de vertaling van Huub Oosterhuis en Alex van Heusden*)

Het geschiedde in die dagen
dat een bevel werd uitgevaardigd door Caesar Augustus:

heel de bewoonde wereld moest worden ingeschreven.
Deze eerste inschrijving geschiedde
toen Quirinius landvoogd over Syrië was.
Allen gingen op reis om te worden ingeschreven,
ieder naar zijn stad van herkomst.

Ook Jozef is gegaan
en omdat hij uit het huis en het geslacht van David was,
ging hij uit de stad Nazaret in Galilea opwaarts naar Judea,
naar de stad van David, die Betlehem wordt genoemd,
om te worden ingeschreven samen met Maria,
zijn aanstaande vrouw die zwanger was.

Het geschiedde toen zij daar verbleven:
vervuld werden de dagen
dat zij bevallen moest.
Zij baarde haar zoon, haar eerstgeborene,
wikkelde hem in doeken
en legde hem neer in een voederbak
omdat er voor hen geen plaats was in het gastenverblijf daarboven.

Full House: 'The virgin Mary had a baby boy'

Geen plaats in de herberg

Er was voor Jozef en Maria geen plaats in de herberg.
Hun plaats was buiten.
Bij de herders en de schapen in het veld.
Op die eenvoudige plek,
- ver weg van paleizen en machthebbers -
werd het kerstkind geboren.
Daar hoort hij thuis.

Maar de mensen waren dat al snel vergeten.
Zij bouwden prachtige kathedralen.
Allemaal voor het kind.
De één nog mooier dan de ander.
Ze vergaten hoe het allemaal begonnen was, buiten in het veld.

Gelukkig was er één die het niet vergat.
Hij leefde ruim achthonderd jaar geleden in Italië, in Umbrië.
Over hem gaat het verhaal op deze kerstavond.

De kerstavond van Franciscus

Lang geleden leefde er een rijke jongeling met de naam Franciscus. Zijn ouders waren kooplieden, die handelden in de mooiste en duurste stoffen.

Ze woonden in het Italiaanse stadje Assisi.

De vader van Franciscus was op zakenreis in Frankrijk toen zijn zoon werd geboren.

Daarom gaf hij hem, bij zijn thuiskomst, de naam Franciscus: Fransman.

Franciscus kreeg alles wat past bij de zoon van een rijke lakenkoopman. De mooiste kleren.

Taal- en muziekles van de beste leraren.

Toch speelde hij als kind het liefst buiten, op straat.

Met de kinderen uit de buurt.

En vaak zwierf hij uren door de velden.

Hij luisterde naar de vogels en voelde zich verbonden met de hele schepping.

Zo ontdekte Franciscus, in zijn jonge jaren, dat de wereld groter is dan alleen die van jouzelf.

Toen Franciscus oud genoeg was, stuurde zijn vader hem naar Frankrijk om handel te drijven.

Het ging hem goed af.

Hij verdiende vele malen meer dan hij nodig had.

Franciscus vergat zijn kindertijd.

Zijn zwerftochten door al die verschillende buurten van de stad, en door de velden.

Met zijn rijke kameraden gaf hij voortaan zijn geld uit aan uitgebreide feestmalen en rijk versierde kleding.

Elke stad in Italië wilde in die tijd de sterkste zijn, de rijkste en de machtigste.

Daar vochten ze om.

Keer op keer.

Niemand die er ook maar enige lering uittrok.

Toen Assisi de strijd aanging met de naburige stad Perugia wilde Franciscus niets liever dan meevechten.

Als ridder hoogverheven te paard maakte hij deel uit van het leger.

Maar deze strijd kwam hem duur te staan.

Hij werd krijgsgevangen gemaakt.

En pas na een jaar lukte het zijn vader om hem vrij te kopen.

Eenmaal thuis werd Franciscus lang en ernstig ziek.
Het had tijd te over om na te denken over zijn leven.
Hij voelde zich leeg, en onzeker over zijn toekomst.
Weer aan de beterende hand reed hij op een dag te paard over een
landweggetje.
Hij zag een melaatse.
De man zag er vreselijk uit.
Franciscus schrok, en gaf zijn paard de sporen.
Terwijl hij vluchtte, herinnerde hij zich woorden uit de Bijbel:
'Heb de ander lief als jezelf.'
Hij besloot terug te keren en kuste de melaatse.
De onaanraakbare man hilde bij deze aanraking.

Voor Franciscus betekende deze ontmoeting een ommekeer.
Hij wilde voortaan een leven leiden van armoede, gebed en
dienstbaarheid aan de zieken en de armen.
Hij legde op het plein van de stad, bij de kerk, zijn kleren aan de voeten
van zijn vader neer.
Hij trok een eenvoudige bruine pij aan en liep op blote voeten de stad uit.
Hij bedelde zijn dagelijks voedsel bij elkaar, en deelde daarvan met
anderen, die nog minder hadden dan hij.

Zingen: 'Zoekend naar licht hier in het duister', lied 1005 couplet 1, 2 en
4

De kerstavond van Franciscus

Op een avond, in de winter van 1223, liep Franciscus door de velden.
Het was bijna kerst.
Hij keek om zich heen.
Daar in het maanlicht zag hij een paar herders, die bij hun
schapenkudde lagen te slapen.
Hij dacht aan de herders van Betlehem, en aan de engel, die hen in hun
slaap verschenen was
Het was alsof hij zelf die engelenstem hoorde:
'Ik verkondig u een grote vreugde.
Want deze nacht is het kind Jezus geboren.
Ga naar Betlehem, daar in een stal zullen jullie het vinden.'

Terwijl hij verder liep, stelde hij zich de stal voor, zoals het in die eerste
kerstnacht geweest moest zijn.
Ja, dacht hij, zo moesten alle mensen kerst kunnen beleven.
Niet als iets van lang geleden, maar als iets van nu, echt en dichtbij.

Opeens wist hij hoe hij die droom waar kon maken.
Het zou een grote verrassing worden.
Juist voor alle mensen, die zo vaak niets te vieren hebben in hun leven.
Hij wilde dat zij liederen van vreugde zouden zingen, en niet van verdriet.
En ook de dieren wilde hij laten delen in het feest.
Want zoals Franciscus van God hield, zo hield hij ook van alles wat God
geschapen heeft, van alle planten en alle dieren.
Zelfs een worm die over zijn pad kronkelde, legde hij aan de kant van de
weg, zodat hij niet vertrapt zou worden.
En hij preekte voor de vogels.
In bonte zwermen streken ze voor hem neer.
Doodstil luisterden ze.
En als hij uitgesproken was, zongen ze mooier dan ooit.

Franciscus wist wat hij wilde.
Nu moest er een houten kribbe gemaakt worden, en stro gehaald.
Er moesten ook schapen komen, een os en een ezel.
Een mantel voor Maria.
Een staf voor Jozef.
Alle medebroeders- en zusters van Franciscus gingen meteen aan het
werk.

Op kerstavond trok een lange stoet van mensen en kinderen het stadje
Greccio uit, naar het bos op de heuvel.
Iedereen had gehoord: er zou iets prachtigs gebeuren.
Onderweg strooiden zij graan langs de wegen voor de hongerige vogels.
De lichten van de fakkels dansten over de heuvels en tussen de bomen.

Toen de mensen de plek bereikten, die Franciscus had uitgekozen,
ging er langgerekt gejuich op.
Daar, voor hun ogen, lag het kindje Jezus in de kribbe.
Naast hem knielde Maria.
Daar was Jozef met zijn staf.
Daar waren de os en de ezel.
Ook herders kwamen aangelopen met hun schapen.
Voor het eerst was kerst niet zomaar een oud verhaal van lang geleden.
Nee, hier zag iedereen met eigen ogen een nieuw en levend Betlehem.
De mensen waren er stil van.
En in die stilte klonk de vertrouwde stem van Franciscus.
Hij vertelde het verhaal uit de Bijbel.

Uit de Bijbel: Lucas 2: 8-14

Er waren herders in die streek.
Die nacht in het open veld hielden zij de wacht bij hun kudde.
Een engel van de Heer stond voor hen
en de heerlijkheid van de Heer omstraalde hen
en zij vreesden met grote vrees.

De engel sprak tot hen:
'Wees niet bevreesd,
want zie, ik heb goed nieuws voor jullie,
grote vreugde die voor heel het volk bestemd is:

Geboren is heden in de stad van David uw bevrijder,
hij is de messias, de heer.'
En dit is u daarvan het teken:
gij zult een klein kind vinden
dat in doeken is gewikkeld
en ligt in een voederbak.'

En plotseling geschiedde het
dat rondom de engel een legerschare stond van engelen
zij loofden God en zeiden:

'Ere zij God in den hoge
en vrede op aarde
voor mensen van goede wil.'

Full House: 'Angels we have heard'

De kerstavond van Franciscus

Vol liefde tilde Franciscus het kind uit de kribbe.
En terwijl iedereen ademloos toekeek, zei hij:

'Vrede en alle goeds, voor jullie allemaal.
Kijk naar dit kind en denk aan wat hij ons heeft geleerd:
"Heb de ander lief als jezelf."
Houd dat ook in jouw leven voor ogen.
Want dat is de betekenis van deze schamele stal.'

Toen riep hij de kinderen bij zich en zei:
'Zing nu een liedje voor het kind van Betlehem, zodat het slapen zal.
En de kinderen zongen samen hun lied, in de lichtkring van de fakkels.

Zingen: 'Er is een Kindeke geboren op aard'

De kerstavond van Franciscus

Niet lang na die onvergetelijke nacht stierf Franciscus.
Maar de mensen uit het stadje Greccio, die erbij waren geweest,
hebben het hun leven lang onthouden.
En elk jaar opnieuw bouwden zij de stal op.

Andere dorpen en steden volgden hun voorbeeld.
Zo is de droom van Franciscus over heel de wereld werkelijkheid
geworden.
Overal worden de prachtigste kerststallen gemaakt.
Van hout, van steen, van mooie stoffen.
Van klein tot groot.
En elk jaar zijn er op veel plekken levende kerststallen.

Allemaal maken ze de betekenis van het kind dat geboren is zichtbaar.
Voor iedereen.
En ze herinneren ons eraan, dat wat er gebeurde in de stal, geen
verhaal van lang geleden is.
Maar een verhaal van nu, dat van waarde is voor ons.
En waardoor wij ons, in ons dagelijks leven, kunnen laten leiden.
Wie we ook zijn, wat we ook geloven.

Een verhaal dat van ons vraagt om in het kleine het grote te ontdekken.
Om rijkdom te vinden in de eenvoud.
En het kostbare te zien in wie arm en kwetsbaar is.

Het enige dat hiervoor nodig is, is dat we ogen hebben, die kunnen zien
wat Franciscus zag.
Hij zag een levend Betlehem!
Een stal, waar jij en ik welkom zijn.

Vrede en alle goeds!

Full House: 'Joy to the world'

Mededelingen en collecten met Full House: 'Pachelbel's mashup'
De collecte is vanavond voor Solidaridad. Deze organisatie streeft sinds
1969 naar een wereld waarin alles dat wordt gemaakt en dat wordt
gekocht in solidariteit is met de mens, met het milieu en met de wereld.

Voor de mensen van nu, maar ook voor de generaties na ons. Een voorbeeld van de werkwijze van Solidaridad: Sinds 2023 werkt Solidaridad samen met de AH Foundation. Met elkaar willen zij de leefomstandigheden verbeteren van de medewerkers van Albert Heijn's groente- en fruitleveranciers in Afrika en Zuid-Amerika en van de mensen in hun directe omgeving. De mango's, de bananen en peultjes smaken toch veel lekkerder als we weten dat boeren en arbeiders er ook beter van worden. En dat het met liefde voor onze planeet gemaakt is, want we hebben er maar één. Solidaridad gelooft in solidariteit: als we allemaal solidair zijn, komt niemand tekort.

Zingen: 'Nu zijt wellekome', lied 476, couplet 1 en 2 en 'Stille nacht, heilige nacht', lied 483

Gebed

Laten wij bidden

Heilig kind uit Betlehem, voor jouw ouders was er geen plaats in de herberg.

In 't midden van deze nacht bidden wij voor alle mensen,
dichtbij en ver weg,
die dakloos zijn,
die overal worden weggestuurd,
en zich elke dag weer zorgen moeten maken over een veilige en warme slaappleats.

Heilig kind uit Betlehem, jij werd geboren in een stal en lag in een voederbak in doeken gewikkeld.

Rijkdom en bezit waren jou vreemd.

In 't midden van deze nacht bidden wij voor alle mensen, die in armoede leven,
dichtbij en ver weg.

Voor mensen afhankelijk van noodhulp en de voedselbank.

Voor iedereen die zich zorgen maakt om schulden en bang is voor de toekomst.

Heilig kind uit Betlehem, koning Herodes wilde jou doden.

In 't midden van deze nacht bidden wij voor alle mensen die in levensgevaar zijn door oorlog en nietsontziend geweld.

Wij denken aan Gaza, aan Jemen, aan Soedan en Oekraïne.

En er zijn nog zoveel meer plekken, op onze aarde, waar vrede ver te zoeken is.

Heilig kind uit Betlehem, jij moest vluchten voor je leven.
In 't midden van deze nacht bidden wij voor alle mensen,
die wat hen lief is hebben moeten achterlaten en ver van huis zijn.
Vluchtelingen dichtbij, in de opvanglocaties hier in Zaanstad.
Vluchtelingen ver weg, verjaagd door oorlog en armoede.
Hanna

Heilig kind uit Betlehem, leer ons kijken met de ogen van Franciscus
naar de mensen om ons heen,
en naar de bloemen en de dieren in het veld.
En leer ons om jouw woorden: 'Heb de ander lief als jezelf',
in praktijk te brengen.
Help ons elkaar te begroeten met de woorden van Franciscus:
'Vrede en alle goeds'.

Stil gebed

In de stilte van dit moment overdenken wij wat er leeft in ons hart.

Onze Vader

Samen met alle mensen wereldwijd, die in deze nacht met ons mee
bidden, zeggen wij de woorden, die Jezus meegaf aan zijn leerlingen.

Onze Vader in de hemel,
laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen
en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want aan u behoort het koningschap,
de macht en de majesteit
tot in eeuwigheid.
Amen.

Slotlied: 'Middenin de winternacht', lied 486, couplet 1, 2 en 4

Zegen

Ga als Gods geliefde en gezegende mensen de wereld in en weet:

In ieder mens schuilt de morgenster, stralend in het duister.

De Eeuwige zegene en behoede u.

De Eeuwige doe haar aangezicht over u lichten
en zij u genadig.

De Eeuwige kere zijn aangezicht naar u toe
en geve u vrede.

Amen.

Vrede en alle goeds!

Full House: 'Carol of the bells'

Glühwein en sap

Blijf nog even voor een glas glühwein of sap. Ondertussen zingt 'Full House', nog enkele kerstliederen